

ระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริม
ทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการ
กุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง:
รายกรณีศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

A Buddhist Teaching Method Based Dynamics Learning
Management System to Enhance Creative Problem-Solving
Skill for Students Middle in Northeastern Thailand:
A Case Study of Nakorn Ratchasima Province.

พระมหานพพร อภิพนโร ศรีวัฒนสกุลชัย

Pramaha Nopphon Apibundho Sriwatthanasakunchai

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author, E-mail: dekdoy3991@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การศึกษาระบบการจัดการเรียนรู้แบบพลวัต
โดยใช้พุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน
โรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง โดยใช้จังหวัดนครราชสีมาเป็นกรณี
ศึกษา 2) การประเมินสภาพปัญหาและความต้องการของระบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว
3) การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้แบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการ
คิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน และ 4) การใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่ม
ตัวอย่าง 24 คนเพื่อศึกษาข้อมูลเพิ่มเติม

ผลการวิจัยพบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนรู้แบบพลวัตโดยใช้
พุทธวิธีการสอนประกอบด้วย 5 ส่วนหลัก ได้แก่ 1) บริบท (Context) 2) ปัจจัยนำเข้า
(Input) 3) กระบวนการ (Process) 4) ผลลัพธ์ (Output) และ 5) ข้อมูลย้อนกลับ (Feed-
back) การประเมินสภาพปัญหาและความต้องการใน 5 ด้านพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก

โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านกระบวนการเรียนรู้ ด้านหลักสูตร ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลที่มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง สุดท้ายในการพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้แบบพลวัตพบว่า ควรกำหนดเนื้อหาวิชาและขั้นตอนการสอนอย่างชัดเจน โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์การศึกษา 2) การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ และ 3) การประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนในโรงเรียนการกุศล

คำสำคัญ : การจัดการเรียนแบบพลวัต, พุทธวิธีการสอน, การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

Abstract

This research aims to: 1) study the dynamic learning management system using Buddhist teaching methods to promote creative problem-solving skills for students in charitable schools in the central northeastern region, with Nakhon Ratchasima province as a case study; 2) assess the problems and needs of such a learning management system; 3) develop a dynamic learning management system using Buddhist teaching methods to enhance creative problem-solving skills for students; and 4) use in-depth interviews with a sample group of 24 participants to gather additional information.

The research findings revealed that the knowledge framework of the dynamic learning management system using Buddhist teaching methods consists of five main components: 1) Context, 2) Input, 3) Process, 4) Output, and 5) Feedback. The assessment of the problems and needs in five areas showed a generally high level of need, ranked in descending order from the highest to lowest average scores: teaching materials, learning processes, curriculum, learning activities, and evaluation, with the latter having a moderate average score. Finally, in developing the dynamic learning management system, it was found that the course content and teaching procedures should be clearly defined, divided into three main stages: 1) setting learning objectives, 2) organizing

learning experiences, and 3) evaluating learning outcomes, to enhance the effectiveness of promoting problem-solving skills among students in charitable schools.

Keywords: Dynamic learning management, A Buddhist Teaching Method Based, Creative problem solving.

บทนำ

สังคมโลกในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคแห่งโลกาภิวัตน์ ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม เศรษฐกิจ สังคม และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั่วโลกซึ่งรวมไปถึงคนไทยด้วย ทำให้มนุษย์เราต้องปรับตัวและพร้อมแก้ปัญหาในสถานการณ์ที่ตนต้องเผชิญอยู่เสมอ การศึกษาจึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้มนุษย์ก้าวผ่านสถานการณ์ที่ต้องแก้ปัญหาได้อย่างรอบคอบ ดังที่สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กล่าวว่า การศึกษาเป็นกระบวนการที่ให้นักเรียนรู้จักการเรียนรู้ วิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองในรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย รวมทั้งรู้จักคิดและรู้จักแก้ปัญหาช่วยให้นักเรียน มีความพร้อม มีภูมิคุ้มกันที่ดีต่อการเผชิญสถานการณ์และรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (รัฐสภาแห่งประเทศไทย, 2552 : มาตรา 6) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้นักศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

การจัดการเรียนรู้แบบพลวัต หรือเชิงรุก ซึ่งตรงกับภาษาอังกฤษว่า Active learning เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) สร้างแรงบันดาลใจให้คำปรึกษา ดูแล แนะนำ ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) แสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความ

รู้ได้ มีความเข้าใจในตนเองใช้สติปัญญา คิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่ปกป้องถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัยและเป็นการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถาม และถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติเองเพื่อพัฒนากระบวนการทางความคิดหรือปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาที่มีปัญญาเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินชีวิต การศึกษา ปฏิบัติข้อวัตรต่าง ๆ นั้นล้วนเพื่อให้เกิดสติปัญญา สมดังพุทธภาษิตที่ว่า ปัญญา โลกสมบัติ ปชโชโต แปลว่า ปัญญาเป็นแสงสว่างในโลก (พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม 15 ข้อ 80 : 85)

ดังนั้นการจัดการเรียนรู้แบบพลวัต (Active Learning) และพุทธวิธีการสอนพร้อมทั้งหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาเป็นฐานการเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่จึงมีความเหมาะสมอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในวิเคราะห์ สังเคราะห์ รวมถึงประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ที่นักเรียนอาจพบเจอในชีวิตประจำวันและสามารถตัดสินใจลงมือทำเพื่อผลลัพธ์ที่ดีที่สุดสำหรับตนเองและผู้อื่นในสังคมซึ่งในที่นี้คือการจัดการหรือแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ผู้สอนจึงได้จัดทำวิจัย เรื่องระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง: รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง: รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อประเมินสภาพปัญหาและความต้องการของระบบการจัดการเรียนแบบ

พลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง: รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

3. เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง: รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

4. เพื่อประเมินหรือนำเสนอระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง: รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญเพื่อวิเคราะห์และปรับแนวทางให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อจำแนก วิเคราะห์ และให้ความหมายข้อมูลที่ได้ รวมถึงการแก้ไขข้อมูลตามกรอบแนวคิดการวิจัย เพื่อพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2. คัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ สำหรับการสัมภาษณ์จำนวน 10 รูป/คน

3. ขออนุญาตเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จากฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

4. จัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 12 รูป/คน ณ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในวันที่ 11 ตุลาคม 2566 โดยมี ศ. ดร.ชัยงค์ พรหมวงศ์ เป็นประธาน

5. ปรับแก้แนวทางการศึกษา ระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ

6. นำเสนอแนวทางการพัฒนา ระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนสำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง: รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) พบผลการวิจัยซึ่งตอบตามวัตถุประสงค์ 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง: รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง: รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มี 5 ส่วนซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักในการพัฒนาระบบการสอน ได้แก่ (1) บริบท (Context) (2) ปัจจัยนำเข้า (Input) (3) กระบวนการ (Process) (4) ผลลัพธ์ (Output) (5) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

2. เพื่อประเมินสภาพปัญหาและความต้องการของระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง: รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ผลการประเมินสภาพปัญหาและความต้องการระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง: รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ทั้ง 5 ด้าน พบว่า มีภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า 1) ด้านสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยที่ระดับมาก 2) ด้านกระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยที่ระดับมาก 3) ด้านหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยที่ระดับมาก 4) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยที่ระดับมาก 5) ด้านการวัดและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยที่ระดับปานกลาง

3. เพื่อพัฒนาระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง: รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การพัฒนาระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง : รายการณจังหวัดนครราชสีมา มีขั้นตอนดังนี้ คือ (1) บริบท (Context) (2) ปัจจัยนำเข้า (Input) (3) กระบวนการ (Process) (4) ผลลัพธ์ (Output) (5) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ต่อมาจึงมีการกำหนดเนื้อหาวิชาและพัฒนาระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริม

เสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน คือ (1) การกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา (Objective) (2) การจัดการประสบการณ์เรียนรู้ (Learning) (3) การประเมิน (Evaluation)

4. เพื่อประเมินหรือนำเสนอระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง: รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่าผลการทดสอบหรือประเมินระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง : รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่าผลการทดสอบและการประเมินได้ผลตามที่ต้องการทั้งผู้สอนและผู้เรียนได้ระบบการจัดการเรียนการสอนที่มีกระบวนการเป็นขั้นตอนชัดเจน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ได้มีกระบวนการคิดแก้ปัญหาผ่านการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้อื่น ภายใต้กระบวนการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขอยู่เสมอ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การศึกษาระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง: รายการณศึกษาจังหวัดนครราชสีมา” มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาและพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยใช้แนวทางพุทธวิธีการสอน ซึ่งจะช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่พลวัตและปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยจากการดำเนินการในจังหวัดนครราชสีมาได้ให้ข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบของระบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพตามกรอบแนวคิดนี้

ผลการศึกษาระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอน พบว่า ระบบนี้มีองค์ประกอบหลัก 5 ด้าน ได้แก่ บริบท (Context), ปัจจัยนำเข้า (Input), กระบวนการ (Process), ผลลัพธ์ (Output), และข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ซึ่งเชื่อมโยงกันเป็นกระบวนการที่ช่วยเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านกระบวนการเรียนรู้และสื่อการเรียนการสอนที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนการกุศลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง

จากผลการประเมินสภาพปัญหาและความต้องการในระบบการจัดการเรียนรู้แบบพลวัต พบว่าด้านที่ต้องการการพัฒนามากที่สุดคือด้าน *สื่อการเรียนการสอน* ซึ่งได้รับการประเมินอยู่ในระดับสูงสุด รองลงมาคือ กระบวนการเรียนรู้ และ หลักสูตร ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหาในเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียน แต่ในด้านการวัดและประเมินผลยังคงมีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งชี้ให้เห็นถึงการที่ระบบการจัดการเรียนรู้อยู่ต้องการการปรับปรุงเพื่อให้สามารถประเมินผลได้อย่างถูกต้องและครอบคลุมทุกมิติ

ในส่วนของการพัฒนาระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตพบว่ามีพัฒนาผ่านขั้นตอนที่ชัดเจน เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ทางการศึกษา การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ รวมถึงการประเมินผลที่สามารถสะท้อนถึงพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างชัดเจน โดยกระบวนการเหล่านี้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามผลการวิจัยของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครูผู้สอน ผลการทดสอบและประเมินจากการนำระบบการจัดการเรียนการสอนไปใช้ในโรงเรียนวัดสุทธจินดา จังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีผลลัพธ์ที่ดีทั้งในส่วนของผู้สอนและผู้เรียน โดยเฉพาะในด้านการส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านการปฏิบัติจริงและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในห้องเรียน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียน และการปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน สอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เชิงจิตวิทยา วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตของ นลินทิพย์ คชพงษ์ เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู (นลินทิพย์ คชพงษ์, 2561 : 86 - 137) หรือการศึกษารูปแบบการเรียนการสอนแบบ Active Learning ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต ของ วีรยุทธ พลายเล็ก เรื่องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและ กระบวนการและจิตคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา. (วีรยุทธ พลายเล็ก, 2563 : 131) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาและทักษะทางคณิตศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีการเน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจผ่านการลงมือปฏิบัติจริงในห้องเรียน

โดยสรุปแล้ว การวิจัยครั้งนี้ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนำพุทธวิธีการสอนมาพัฒนาและปรับปรุงระบบการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนการกุศล เพื่อส่งเสริม

ทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักเรียน การพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่มีความพลวัตและสามารถปรับตัวได้ตามบริบทและความต้องการของผู้เรียนจึงเป็นแนวทางที่สำคัญในการสร้างการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

การคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางที่มีลักษณะเฉพาะทั้งในด้านสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรม ระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตที่นำเสนอในงานวิจัยนี้ยังสะท้อนถึงศักยภาพของการบูรณาการแนวคิดทางพุทธศาสนาเข้ากับการศึกษาในยุคปัจจุบัน ช่วยสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนได้อย่างแท้จริง ข้อค้นพบใหม่

1. การใช้พุทธวิธีการสอนในบริบทของโรงเรียนการกุศลช่วยเพิ่มความตระหนักรู้ในคุณค่าและความหมายของการเรียนรู้ ทั้งในระดับบุคคลและสังคม
2. การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้แบบพลวัตต้องพิจารณาความยืดหยุ่นของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ตอบสนองต่อความหลากหลายของนักเรียนและความต้องการในระดับท้องถิ่น
3. สื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ได้รับการปรับปรุง สามารถช่วยลดช่องว่างระหว่างการสอนเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติ

จากข้อค้นพบใหม่ที่ได้จากการวิจัย สามารถเชื่อมโยงและจำแนกออกเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ตามโครงสร้างของตารางองค์ความรู้ดังนี้

ประการแรก การใช้พุทธวิธีการสอนในบริบทของโรงเรียนการกุศลนั้น มีความเชื่อมโยงกับขั้นตอนที่ 1 และ 2 ในตาราง ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการพัฒนา กิจกรรมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ โดยกระบวนการดังกล่าวช่วยเพิ่มความตระหนักรู้ในคุณค่าและความหมายของการเรียนรู้ ทั้งในระดับบุคคลและสังคม

ประการที่สอง การพัฒนาระบบการจัดการเรียนรู้แบบพลวัต สอดคล้องกับขั้นตอนที่ 3 ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เน้นการเชื่อมโยงปัญหาทางการศึกษากับหลักพุทธธรรมและบริบทสังคมไทย การพิจารณาความยืดหยุ่นของกระบวนการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความหลากหลายของนักเรียนและความต้องการในระดับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประการสุดท้าย สื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการที่ได้รับการปรับปรุง มีความสัมพันธ์กับขั้นตอนที่ 4 และ 5 ในตาราง ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์และการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ การลดช่องว่างระหว่างการสอนเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติจริงช่วยให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการเชื่อมโยงนี้ แสดงให้เห็นว่าแต่ละข้อค้นพบมีความสัมพันธ์ที่ชัดเจนกับขั้นตอนในตาราง ซึ่งช่วยเน้นย้ำความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ในบริบทปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

ขั้นตอนที่	ชื่อขั้นตอน	องค์ความรู้ที่ได้	นวัตกรรมที่เกิดขึ้น
1	การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน	ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้	การรวบรวมข้อมูลและแนวทางการศึกษาเชิงบูรณาการ
2	การพัฒนาหลักคิดการจัดการเรียน	กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการคิดเชิงสร้างสรรค์และใช้เทคโนโลยี	การพัฒนาหลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกิจกรรมการคิด
3	การพิจารณาปัญหาการศึกษา	การเชื่อมโยงแผนการศึกษาหลักกับหลักพุทธธรรมและบริบทไทย	การศึกษาเชิงบูรณาการและการปรับใช้หลักพุทธธรรม
4	การสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	การสัมมนาและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากนักวิชาการ	การสร้างเครือข่ายทางวิชาการและการพัฒนาแนวทางการศึกษา
5	การสร้างนวัตกรรมการสอน	การพัฒนาระบบการเรียนรู้แบบพลวัตเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดสร้างสรรค์	นวัตกรรมการสอนที่เน้นการคิดสร้างสรรค์และการใช้เทคโนโลยี

ตาราง : องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

1. สถานศึกษา ควรนำระบบการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอน เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ไปใช้ในการเรียนการสอน หรือนำไปใช้เชิงบูรณาการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนได้
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรวิเคราะห์หาข้อมูลการจัดกิจกรรมโดยการสำรวจความต้องการการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์นักเรียนมัธยมศึกษา
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนที่น่าสนใจ สามารถจูงใจผู้เรียนให้เกิดความรู้ เข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเน้นการสอน และฝึกฝนอบรมเป็นรายบุคคลเพื่อเสริมสร้างทักษะการจัดการเรียนแบบพลวัตด้วยพุทธวิธีการสอนเพื่อส่งเสริมทักษะการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

บรรณานุกรม

- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- รัฐสภาแห่งประเทศไทย. (2552). **ราชกิจจานุเบกษา, มาตรา 6. เล่ม 126 ตอนที่ 54 ก.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา
- นายวิรัช พลายเล็ก. (2563). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิด Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะและ กระบวนการและจิตคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาดุขฎฐิบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นลินทิพย์ คชพงษ์. (2561). **การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู**. วิทยานิพนธ์ ปริญญา ปรัชญาดุขฎฐิบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คณะศึกษาศาสตร์ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.